MMM:n vastine Maa- ja metsätalousvaliokunnan saamiin kirjallisiin asiantuntijalausuntoihin Paikkatietopoliittisesta selonteosta

Kari-Pekka Karlsson, Antti Vertanen, Mari Laakso, Pentti Lähteenoja /MMM, 26.10.2018

HUOM!
Tässä dokumentissa ei ole mukana lausuntovaliokuntien lausuntoja

1. Yleistä

Asiantuntijalausunnoissa tuotiin esille, että Paikkatietopoliittinen selonteko (jatkossa selonteko) on tarpeellinen ja sen tavoitetila hyvä. Lausunnoissa kiitetään selonteon toteuttamista yhteistyössä sidosryhmien kanssa. Myös selonteossa esitettyjä toimenpiteitä pidetään yleisesti tärkeinä, tarpeellisina ja kannatettavina. Yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja henkilötietojen suojan selkeää huomioon ottamista selonteossa pidettiin hyvänä.

2. Vastineita yleisiin huomioihin selonteosta:

Suomen Kuntaliitto ja Espoon kaupunki

Kommentoijat kiinnittävät huomiota siihen, että julkishallinnossa ei pitäisi toteuttaa keskitettyjä tietovarantoja kuntien tietoaineistoille. Sen sijaan olisi käytettävä KuntaTietoPalvelua (KTP), joka välittää kuntien palvelurapinnoista kuntien tuottamia paikkatietoaineistoja (tallentamatta niitä välivarastoon).

- Vastaus: Yleisenä tavoitteena on, että meillä olisi käytettävissä laadukkaita valtakunnallisia tietokokonaisuuksia julkisessa hallinnossa laajasti käytetyistä tietoteemoista. Niissä tapauksissa, joissa tieto syntyy hajautetusti eri viranomaisten toimesta, on yleensä tarve yhtenäistää hajallaan syntyneen tiedon teknisiä ominaisuuksia ja laatua, joissakin tapauksissa myös tarkistaa tietoa ja korjata virheitä. Olennaista olisi mahdollistaa tämä toimintamalli laajasti ja myös kunnissa syntyvän ja valtakunnallisesti tarpeellisen tiedon osalta. Valtakunnallisten teemojen kokoamisesta ja yhtenäistämisestä voivat hyvin huolehtia myös kunnat yhdessä. Ellei se ole mahdollista, olisi tärkeää mahdollistaa kokoaminen ja yhtenäistäminen muualla julkisessa hallinnossa. KTP:n kehitys alkoi tämän vuosituhannen alussa, mutta se ei ole vielä vakiintunut yhtenäisenä kuntien tietoa kattavasti välittävänä palveluna. Kuntaliiton tavoitteen mukaisesti kaikkien kuntien keskeiset rakennetun ympäristön tiedot ovat saatavissa kuntien rajapinnoista KTP:n kautta vuoteen 2020 mennessä. Nyt palvelun kautta on tarjolla kuntaliiton ilmoituksen mukaan 40 kunnan paikkatietoja. Ei ole realistista, että esimerkiksi turvallisuusviranomaiset päivittäisivät osoitetietonsa KTP:n lisäksi vajaan 300 kunnan rajapinnoista tai muista palveluista siihen asti, kun tiedot ovat saatavissa KTP:stä. Käytännössä KTP:nkin välittäminä tiedot haetaan erikseen kunkin kunnan rajapinnoista. KTP:n puitteissa välitettävää tietoa ei yhtenäistetä kokonaisuuksina käytettäväksi. Esimerkiksi osoitetiedot päivitetään nykyisin Maanmittauslaitoksen ja Väestörekisterikeskuksen koko maan kattavista tietovarannoista - myös KTP:tä hyödynnetään.
- On keskeistä, että kuntien tärkeät paikkatietoaineistot muokattaisiin yhteisten käsite- ja tietomallien ja kansainvälisten standardien mukaisiksi ja siten keskenään saman sisältöisiksi ja yhteentoimiviksi. Erityisesti osoitetietojen osalta on tärkeää, että osoitetietoprosessi kehitetään

siten, että siinä syntyy mahdollisimman vähän virheitä ja tuloksena syntyy luotettava valtakunnallinen tietokokonaisuus. Osoitetietoprosessi tarkoittaa tapahtumaketjua osoitteiden synnystä kuntien suunnittelu- ja rakennusvalvontaprosesseissa siihen asti, kun osoitetiedot ovat saatavissa käyttäjien tarpeiden mukaisesti koko maan kattavina tai alueittaisina kokonaisuuksina (ja tarvittaessa siten että vain muuttuneet tiedot ovat jaettavissa käyttäjien palveluiden tietopäivityksiksi). Prosessissa on myös tarve täydentää rakennusvalvontaprosessissa syntyvää tietoa muilla pelastustoiminnan kannalta tärkeillä osoitekohteilla, kuten julkisten tilojen tai alueiden nimillä.

GTK

”Niiden (toimenpiteiden) lisäksi tarvitaan yhteiset, helppokäyttöiset paikkatietopalvelut (mm. metatietopalvelu) Euroopan unionin Inspire-direktiivin ja muiden lainsäädännöllisten velvoitteiden täyttämiseen sen vuoksi, että myös pienempien julkishallinnon toimijoiden mm. kuntien paikkatiedot saataisiin yhteiseen käyttöön”

- Vastaus: Inspire-vaatimusten mukainen metatietopalvelu on jo olemassa ja Paikkatietoalustahankkeessa kehitetään ratkaisuja, joilla voidaan parantaa erityisesti pienten kuntien mahdollisuuksia tuottaa ja tarjota vastuullaan olevia paikkatietoja Inspire direktiivin mukaisesti.

Itä-Suomen yliopisto

” Mielestäni toimenpiteet ovat aika yleisiä ja haluaisin siihen enemmän täsmällistä sisältöä.” Tässä viitataan erityisesti Biotalous ekosysteemin kolmeen lausujan tärkeäksi katsomaan asiaan:

1) <u>Ajantasaisuus</u> - viitataan kaiken tiedon ajantasaisuuden osalta.

- Vastaus: Tiedon ajantasaisuus on esitetty selonteossa tärkeänä tarpeiden mukaisesti kehitettävänä laatutekijänä mm. osoitetietojen ja tarkkojen liikenneympäristötietojen osalta. Tämä liittyy tiedon käytön sujuvoittamiseen viranomaisten välillä, yrityksissä ja muilla tietojen loppukäyttäjillä. Mitä sujuvammin tiedot saadaan yhteiskäyttöön, sitä ajantasaisempia tietoja voidaan tarjota saataville.

2) <u>Ekosysteemi ja tiedon jakelu, standardit</u> - viitataan mm. metsäalan tietojen käyttöön

- Vastaus: Paikkatietojen ekosysteemin ja yleisemminkin eri toimijoiden yhteistyön kehittäminen sekä yhteisesti sovittujen kansainvälisten standardien mukainen tiedon mallinnus ja jakelu kuuluvat selonteon toimenpiteiden keskeisiin tavoitteisiin. Tämäkin liittyy tiedon käytön sujuvoittamiseen. Mitä yhtenäisempinä tiedot saadaan niiden ylläpitäjiltä, sitä yhtenäisempinä ja ajantasaisempina (ei yhteensovitusviiveitä) ne ovat käyttäjien saatavilla.

3) <u>Tiedon kattavuus ja yksityiskohtaisuus</u> - Esimerkiksi tietietojen ominaisuuksia ei ole metsäteiden osalta tallennettu juuri mitään.

- Vastaus: Tämä on esimerkki nykyisten valtakunnallisten aineistojen puutteista. Logistiikan ja teiden ylläpidon suunnittelun kehitys edellyttää yhä kattavampia ja laadukkaampia tietoja. Tätä puutetta pyritään korjaamaan eri metsä-alan toimijoiden ja mm. Maanmittauslaitoksen yhteistyönä Suomen metsäkeskuksen vetämässä Biotalouden tietietojärjestelmä -hankkeessa.

MTK

”Kehittämistoimenpiteiden yhteydessä mainittu kustannushyötysuhteiden arviointi jää selonteossa pääasiassa laadulliseksi. Arvio selonteon toteuttamisen kustannuksista ja mahdollisista lisäresurssitarpeista toisi lisää konkretiaa toteutusta ajatellen.”

- Vastaus: Kustannus-hyötyanalyysit tehdään mahdollisuuksien ja tarpeiden mukaisesti toimenpidekohtaisesti toteutusprojektien osina.

VM
”... Tietoisuus (paikkatietojen hyödyntämisen mahdollisuuksista) ei ole levinnyt tavoitellulla tavalla osaksi kaikkea toiminnan kehittämistä. Tältä osin on todettava, että selonteon toimenpiteet ovat oikean suuntaisia, mutta rivakampia toimia olisi syytä tehdä, jotta paikkatiedoista tulisi aidosti kansallinen kilpailutekijä”

- Vastaus: Toimenpideohjelmahankkeessa tehdään yhteistyötä eri sidosryhmien (myös VM:n) kanssa, jotta oikeat toimenpiteet tietoisuuden nopeaksi levittämiseksi osataan toteuttaa. Paikkatietojen älykäs käyttö tehostaa toimintaa ja parantaa kilpailukykyä pääosin välillisesti. Suomessa on hyvät edellytykset tämän kilpailukykyelementin hyödyntämiseen. Samalla voidaan parantaa myös paikkatietoalan yritysten vientiedellytyksiä.

PLM
”Digitalisaatioon liittyy kuitenkin vielä paljon asioita, joita emme tunne. Datan jakaminen avoimesti on ongelmallista tiedonhallinnan ja tietosuojan näkökulmasta.” ... ”Kun kyseessä on kokonaisturvallisuuden kannalta merkittävä tieto tai kokonaisturvallisuuteen yhdessä vaikuttavien tietojen yhteisvaikutus, muodostuu digitaalisessa maailmassa olevan informaation paikkatiedosta siten kansallisen turvallisuuden kannalta merkittävää.”

- Vastaus alla Turvallisuuskomitean kommentin jälkeen.

SM
Sisäministeriö haluaa kiinnittää myös huomiota siihen, että harkittaessa paikkatietoaineistojen julkistamista tulee ennen julkistamispäätöstä tapauskohtaisesti arvioida aineiston helposta saatavuudesta aiheutuvat mahdolliset riskit yhteiskunnan turvallisuudelle.

- Vastaus alla Turvallisuuskomitean kommentin jälkeen.

Turvallisuuskomitea
Selonteossa huomioidaan kokonaisturvallisuuden yleiset periaatteet ja elintärkeiden toimintojen turvaaminen kohtalaisen hyvin. Selonteossa esiintyvä ”kokonaisturvallisuuden tukeminen” edellyttäisi kuitenkin monissa kohdissa konkretisointia, eli tietoa siitä, mitä elintärkeitä toimintoja halutaan tosiasiallisesti paremmalla paikkatiedolla turvata ja tukea ja mitä tämä käytännössä tarkoittaisi.

- Vastaus: Selonteon toimenpideohjelmaa toteutettaessa yhteiskunnan kokonaisturvallisuus ja henkilötietojen suoja otetaan tarkasti huomioon. Ministerit Niinistö ja Leppä ovat sopineet PTA-hankkeen turvallisuusarvioinnista 31.12.2018 mennessä. Arviointiprosessi on käynnissä.
- MMM on yhdessä turvallisuusviranomaisten kanssa valmistelemassa Paikkatietoselonteon toimenpideohjelman toimenpidekohtaisia turvallisuusarvioita. Niiden tarve arvioidaan toimenpidekohtaisesti.
- Tietojen, myös paikkatietojen saatavuus, on merkittävästi helpottunut viime vuosikymmeninä. Suomen aluetta koskevaa tietoa on laajasti saatavissa myös kansainvälisissä, yritysten tarjoamissa palveluissa osin näiden yritysten itsensä kerääminä ja ylläpitäminä. Mikäli tarpeellista, paikkatiedon keruulle ja jakelulle on määriteltävä yleisiä pelisääntöjä esimerkiksi erityislainsäädännössä.

Hätäkeskuslaitos
”Hätäkeskuslaitos ja turvallisuusviranomaiset tekevät jatkuvaa yhteistyötä Ruotsin ja Norjan suuntaan näiden maiden raja-alueilla. Venäjän puoleisella rajalla tehdään myös yhteistyötä, mutta hieman

harvemmin. Yhtenä haasteena on ollut paikkatietoaineistojen saaminen naapurivaltioiden rajojen sisäpuolelta.”

- Vastaus: EU:n puitteissa INSPIRE-direktiivin toimeenpanolla pyritään kehittämään rajat ylittävää yhteistyötä ja paikkatiedon yhteentoimivuutta. Muilta osin tämä haaste voidaan hoitaa vain kansainvälisin sopimuksin.

FLIC
”Kehittämistoimet perustuvat julkisten palveluiden, ja samalla julkisten kustannusten kasvattamiseen. Viranomaisvetoisesti ei onnistuta toteuttamaan tavoitteiden mukaista maailman innovatiivisinta paikkatiedon ekosysteemiä.” ...

”Viranomaisilla on tälläkin alalla tärkeä rooli markkinan synnyttämisessä ja uusien palveluiden mahdollistamisessa. Näin ei kuitenkaan tapahdu laajentamalla mm. Maanmittauslaitoksen nykyisiä tehtäviä ja palveluita ja toteuttamalla yritysten palveluiden kanssa kilpailevia keskitettyjä palveluita. ”...

” FLIC esittää, että paikkatietoalan palveluyritysten kyky toimittaa ratkaisuja Paikkatietopoliittisessa selonteossa esitettyihin kehityskohtiin priorisoidaan korkealle toimenpiteitä suunniteltaessa ja toteutettaessa. Nykyinen puitesopimusmenettelyjen massiivinen käyttö estää aidon kilpailutuksen. Kehittyvää tarjontaa ei tarvitse selvittää, eikä näin myöskään osata hyödyntää.”

- Vastaus: Paikkatietoalan yritykset ovat laajasti mukana julkisen hallinnon paikkatietoprosesseissa tarjoamalla ohjelmistoja, asiantuntemusta ja erilaisia palveluita. Paikkatietoalan yritysten roolin kasvattaminen julkisen hallinnon prosessien operaattoreina pitää ratkaista tapauskohtaisesti samalla tavalla kuin muillakin tehtäväalueilla. Monissa tapauksissa yritykset luontevasti täydentävät julkisen sektorin toimintaa ja palveluja ns. lisäarvopalveluilla. Näiden palveluiden syntymistä tulee edistää.
  Digitaalisessa maailmassa valtiolle on tullut uusi tehtävä edistää digitaalisten yhteistyömallien ja -ympäristöjen (ekosysteemien) syntymistä ja kehittymistä. Se voi tarkoittaa valtion lisäpanostuksiakin, jotka ovat kuitenkin luonteeltaan tilapäisiä. Lähtökohta Paikkatietopoliittisessa selonteossa on, että julkishallinto vastaa lainsäädännössä määriteltyjen peruspaikkatievarantojen ja niihin liittyvien perustuotteiden ja -palveluiden ylläpidosta ja kehittämisestä.
    - ”Vastaa” tarkoittaa edellä olevassa, että vastuullinen taho päättää asiaan liittyvän lainsäädännön, yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden ja kokonaistaloudellisuuden perusteella miten se vastuunsa hoitaa. Operatiivisia tehtäviä voi tässäkin tapauksessa hoitaa kilpailutettu yritys, mikäli taloudellisesti perustelua ja vaatimusten mukaan mahdollista.
    - ”Perustiedot, -tuotteet ja -palvelut” ovat niitä, joiden on lainsäädännössä määritelty olevan niin kriittisiä, että julkishallinnon on vastattava niiden laadusta ja saatavuudesta. Muita tietoja, tuotteita ja palveluita tuottavat muut kuin julkishallinnon toimijat.

3. Vastineita selonteon toimenpiteisiin liittyviin kommentteihin

Selonteon toimenpideohjelman hankesuunnitelman **luonnoksessa** lähdetään siitä, että toimenpiteiden vetovastuuseen pyritään saamaan organisaatio” jonka toimintaan toimenpiteen tavoitteet vaikuttavat merkittävästi, ja jolla on vahva intressi toteuttaa toimenpide yhteiskunnan kannalta parhaalla mahdollisella tavalla.” Esimerkiksi osoitetieto-toimenpiteen osalta se voisi olla Sisäministeriö tai sen alainen virasto. Myös kunnat yhdessä voivat ottaa vastuulleen jonkin kuntatietoa kokoavan ja yhtenäistävän kokonaisuuden. Olennaista on kyky huolehtia myös toiminnan jatkuvuudesta.

Varmistetaan laadukkaat osoitetiedot

FLIC: Suomalaisen osoitejärjestelmän tarvitsemat korjaustoimet voidaan toteuttaa nopeasti käyttämällä hyväksi yritysten osaamista ja palvelutarjontaa. Selonteossa kaavailtuja uusia päällekkäisiä osoiterekistereitä ei tule toteuttaa.

- Vastaus: Tavoitteena on parantaa nykyistä tietokokonaisuutta ja luoda tehokkaat, mahdollisimman automaattiset menettelytavat tiedon muutosten hallintaan. Yksi mahdollisuus on, että tuleva vastuutaho hankkii tämän toiminnan palveluna yrityksiltä. Olennaista on, että Suomessa on saatavilla valtakunnallinen laadukas osoitetieto julkisen hallinnon prosessien ja muiden tarvitsijoiden käyttöön ja tiedon omistajuus on julkisella sektorilla mahdollisia toimittajavaihdoksia varten. Kunnat voivat käyttää paikkatietoalan konsultteja myös osoitetietojensa parannusoperaatioissa - myös siltä osin kuin kyse on osoitetietojen yhtenäistämisestä selonteon vaatimusten mukaiseksi. Selonteon Toimenpideohjelman Varmistetaan laadukkaat osoitetiedot -toimenpiteessä voidaan myös käyttää paikkatietoalan konsulttia sekä käsite- ja tietomallien, että itse osoitetietoprosessin järkeistämisen määrittelyissä. Kyse on siitä, miten toimenpiteessä koetaan saatavan parhaat tulokset kokonaistaloudellisella tavalla.

Tarjotaan tarkka paikannus kaikkien käyttöön

MTK esittää, että maanmittauslaitoksen tarkin reaaliaikainen palvelu, RTK-palvelu (Real Time Kinematic) avataan maksuttomasti hyödynnettäväksi. Tämä paikannuspalvelu mahdollistaisi esimerkiksi maatalouden kustannustehokkuuden kasvun sekä uusien palveluiden syntymisen paikkaustarkkuuden ympärille.

FLIC: Tarkka paikannus tarjotaan jo useiden yritysten toimesta. Tämä tulee hyödyntää, ei rakentaa kilpailevia, julkisin varoin ylläpidettäviä palveluita.

- Vastaus: Tässä toimenpiteessä käydään läpi millä tavalla paikannuspalveluita voidaan avata ja mitä liiketaloudellisia ja yhteiskunnan kokonaisturvallisuuteen liittyviä seikkoja tulee huomioida.

Tehdään turvallisuusviranomaisille yhteinen paikkatietoalusta

Itä-Suomen yliopisto: Tämä voidaan vastuuttaa ko. viranomaisille suoraan. Sinänsä yleiset tiedon ajantasaisuuteen ja kattavuuteen perustuvat toimenpiteet palvelevat myös tätä tarvetta.

Hätäkeskuslaitos: Paikkatietoalustojen ollessa käytössä aineistojen haku- ja päivitysprosessien tulisi olla jatkuvia ja ajantasaisia ... Paikkatietoalustan tulisi pitää sisällään myös aineiston kattavuuden tarkistuksen sekä laadunvarmistusprosessit, jolloin käyttäjätahojen ei enää tarvitse tehdä laadunvarmistustyötä erikseen vaan aineiston oikeellisuuteen ja laatuun voidaan luottaa.

Huoltovarmuuskeskus: Huoltovarmuuden ja turvallisuusviranomaisten kannalta kriittisten yritysten tarvitseman paikkatiedon sisältö ja saatavuus tulee mahdollistaa samoilla toteutustavoilla kuin varsinaisten vastuuviranomaisten.

- Vastaus: Selonteossa ajatus on, että turvallisuusviranomaisten paikkatietoalustaan rakennetaan mahdollisuuksien mukaan turvallisuusviranomaisten tarpeiden mukainen palvelukokonaisuus, joka voi hyödyntää tehokkaasti julkisen hallinnon tietoprosesseja. Edelleen tavoitteena on, että turvallisuusviranomaiset vastaisivat alustan toteuttamisesta mahdollisimman tehokkaan ja tarpeiden mukaisen ratkaisun varmistamiseksi. Alustaa toteutettaessa selvitetään, mitkä toimijat voidaan turvallisesti oikeuttaa alustan käyttäjiksi.

Kehitetään yhteistä paikkatiedon ekosysteemiä

GTK: Mielestämme paikkatiedon ekosysteemi ja alustojen sekä palveluiden liityntä siihen rajapintapalvelujen kautta on toimiva konsepti. Paikkatiedon ekosysteemiin liittyen toimijoiden kannusteet ja intressit eivät tule selonteossa riittävän selvästi esille. Myös julkisille toimijoille tarvitaan kannusteita. Mielestämme toimivaan ekosysteemiajatteluun liittyy monisuuntainen yhteistoimintamalli, jossa kaikille toimijoille on kannusteita ja intressejä pelkän velvoiteperusteen sijaan. Raha ei ole ainoa kannuste, vaan intressi voi perustua esim. vastavuoroiseen tiedon vaihtoon tai mahdollisuuteen tukeutua hyvin toimiviin yhteisiin palveluihin.

FLIC: Viranomaisvetoisesti ei onnistuta toteuttamaan tavoitteiden mukaista maailman innovatiivisinta paikkatiedon ekosysteemiä.
Toivomme että Eduskunta ohjaa paikkatietoalan keskeiset viranomaiset harjoittamaan aktiivista ekosysteemipolitiikkaa. Viranomaisten tulee siis toiminnallaan luoda edellytyksiä yritysvetoisten paikkatietoa hyödyntävien liiketoimintaekosysteemien kehittymiselle ja uusien yritysten synnyttämiselle. Paikkatiedon hyödyn ulosmittaaminen edellyttää kasvavaa yritystarjontaa.

- Vastaus: Ekosysteemi on selonteossa mielletty laajapohjaisen, eri sektoreiden ja toimialojen yhteistyön kehittäjänä, kannustimena ja ilmentymänä. Sen perusajatus on, että yhteistyössä kaikki osapuolet hyötyvät, mikä kannustaa tietojen ja palveluiden yhteentoimivuuden kehittämiseen, toimintojen kehittämiseen ja päällekkäisen työn välttämiseen. Julkishallinnon roolina on ekosysteemeissäkin perustietovarannoista ja niiden saatavuudesta huolehtiminen, siis samalla välillisesti myös yritysten liiketoimintamahdollisuuksien edistäminen. Paikkatietoekosysteemien toiminta perustuu laadukkaisiin tietovarantoihin, sitoutuneisiin osapuoliin, laajaan yhteistyöhön, tehokkaisiin prosesseihin ja innovatiivisten yritysten palvelutarjontaan. Yritykset ovat olennainen osa ekosysteemejä tarjoamalla laadukkaita tietovarantoja hyödyntäviä lisäarvopalveluita.

Tehostetaan yhteistyötä uudella yhteistyöelimellä

Itä-Suomen yliopisto: Yhteistyötä tehostetaan parhaiten avoimilla rajapinnoilla ja avoimesti kuvatuilla tietomallin kuvauksilla (sovelluskohtaiset XML-standardi)

- Vastaus: Selonteon ajatus yhteistyöelimen roolista on laajempi. Riippumattomana toimijana se edistäisi tietoisuuden lisäämistä paikkatietojen hyödyntämisen mahdollisuuksista, sektoreiden välisenä yhteistyöelimenä se toisi yhteen eri alojen toimijoita edistäen innovaatiokehitystä yhteistyön kautta ja edistäisi julkisen ja yksityisen sektorin yhteistyötä. Sen tavoite voisi olla tehdä itsensä tarpeettomaksi sillä, että tietojen tehokas käyttö päätöksenteossa, suunnittelussa ja kaikenlaisen toiminnan ohjaajana olisi itsestään selvää - ja sijainti olisi vain yksi tiedon monipuolisesti hyödynnettävä ominaisuus.

Lisätään osaamista ja tietämystä paikkatiedosta

SYKE: Paikkatietojen hyödyntämisen tulisi olla työelämässä arkipäivää, ja on ensi arvoisen tärkeää ottaa paikkatiedon perusteet osaksi eri koulutusalojen, ei ainoastaan tilastotieteen, kvantitatiivisten perusmenetelmien sisältöä.

Espoo: Tarvitaan vielä uusilla tiedonkeruumenetelmillä kerätyn tiedon jatkokäsittelyn tutkimusta, tuotekehitystä ja opetusta. Tietomallinnuksen koulutusta tarvitaan tällä hetkellä kaikilla tasoilla. Laajan

paikkatietotietämyksen jakamisen lisäksi tarvitaan Aalto-yliopiston tiedekorkeakoulutasoista paikkatiedon opetusta ja kansainvälisiä yhteyksiä.

- Vastaus: Eri tasoisten ja eri alojen koulutuksen tarve on selonteossa tunnistettu. Espoon kommentti on hyvä. Uusien tiedonkeruumenetelmien kehittäminen ja niiden hyödyntäminen sisältää myös liiketoimintamahdollisuuksia.

Uudistetaan lainsäädäntöä kehityksen varmistamiseksi

Kommenteissa mainittiin ”viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) tarkistaminen” (**SYKE**) sekä ”kansalaisten oman paikkatiedon käytön periaatteet ja oikeus omaan dataan” (**MTK**). Edelleen ”Lainsäädännöllä on varmistettava, että mm. viranomaisten ylläpitämien paikkatietoaineistojen luovuttaminen muille hyödyntäjille olisi pääsääntöisesti mahdollista myös Euroopan Unionin henkilötietojen suojaan liittyvän sääntelyn estämättä.” (**MML**) sekä lisäksi ”kansallisesti kriittisten järjestelmien toiminta tulee varmistaa kaikissa oloissa valtioneuvoston huoltovarmuuden tavoitteiden mukaisesti (VNp 857/2013, uusi päätös valmisteilla).” (HVK)

- Vastaus: Kasallisen tietosuojasäännöstön uudistaminen EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen puitteissa on parhaillaan käynnissä. Tietojen käyttöoikeuksiin liittyvät asiat otetaan esille toimenpiteessä. Siinä joudutaan pohtimaan tarkkaan tietojen käyttöoikeuksien rajaamista yhteiskunnan kokonaisturvallisuuden, huoltovarmuuden ja henkilötietojen suojan näkökulmasta. Lainsäädännön kehitysmahdollisuuksien arvioinnissa on kuvattava ja arvioitava koko lainsäädäntöympäristö ja pyrittävä normien kannalta tehokkaaseen malliin.

Tampere: Lainsäädäntövalmistelun tulisi lähteä nopeasti liikkeelle, jotta paikkatietoihin liittyvää kehittämistä ja voimavaroja voitaisiin suunnata alusta saakka oikein.

- Vastaus: Tämä toimenpide käynnistetään heti ensi vaalikauden alussa. Työtä voidaan myös jakaa osakokonaisuuksiin siten, että joillakin osa-alueilla (esimerkiksi osoitetiedot) voidaan päästä eteenpäin tarvittaessa nopeastikin.

Hätäkeskuslaitos: Paikkatietoalustan tulisi myös vastata siihen haasteeseen, joka on tällä hetkellä aineiston päivitysprosessin hitauden takia. Kunnassa kaavoituksen ja rakentamisen kautta muodostuva uusi tiestö- ja katunimiaineisto siirtyy tällä hetkellä liian hitaasti esim. turvallisuusviranomaisten käyttöön.

Kaavoituksessa tehtyjen ratkaisujen tulisi olla toimeenpanokelpoisia, vaikka niistä tehtäisiin valitus. Valitusprosessin vuoksi aineiston toimitusprosessi saattaa viivästyä todella pitkään.

- Vastaus: Tähän voidaan haluttaessa vastata yhteistyötä ja prosesseja kehittämällä. Viranomaisten tuottamien tietoaineistojen ajantasaisuuden varmistaminen tulisi olla selkeästi tunnistettujen viranomaisten vastuulla. Lainsäädäntöä kehitettäessä on pohdittava, minkälaisia velvoitteita lainsäädäntöön voidaan ja halutaan kirjata.

SYKE: Uusi kehittämiskohde-ehdotus

Uusien teknologioiden käyttö ympäristön seurannassa ja ympäristötiedon tuottamisessa on yksi keskeinen seurannan kehittämissuunta. Selvityksen luvussa 9.1.2 on kuvattu uusia paikkatiedon tuottamistapoja. Selvityksessä on mainittujen kaukokartoitusmenetelmien (ilma- ja satelliittikuvaus sekä laserkeilaus) lisäksi myös dronet ja muut uudet teknologiat tuovat uusia mahdollisuuksia tiedon keräämiseen. Yhteisten prosessointialustojen käyttöön saaminen edistäisi aineistojen hyödyntämistä, vähentäisi päällekkäistä työtä ja nopeuttaisi datojen käyttöön saamista. Isojen tietomassojen käsittely vaatii laskentatehon lisäksi myös

uusien menetelmien ja sovellusten kehittämistä tiedon varastointiin, prosessointiin ja hyödyntämiseen. Yritysten mukaan saaminen innovatiivisten ratkaisujen kehittämiseen olisi tärkeää.

- Vastaus: Tämä voisi olla yksi paikkatietoekosysteemin yhteistyönä synnytettävä uusi ratkaisu. Kyse on päällekkäisen työn vähentämisestä ja osaamisen, sovellusten ja prosessointikapasiteetin keskitetystä hyödyntämisestä - siis yhteiskunnan varojen säästämisestä sekä samalla myös turvallisuuskysymysten hallinnasta. Hankkeeseen tarvitaan ryhmä joka edistää asiaa, hankkii rahoitusta, vastuulliset toteuttajat jne.